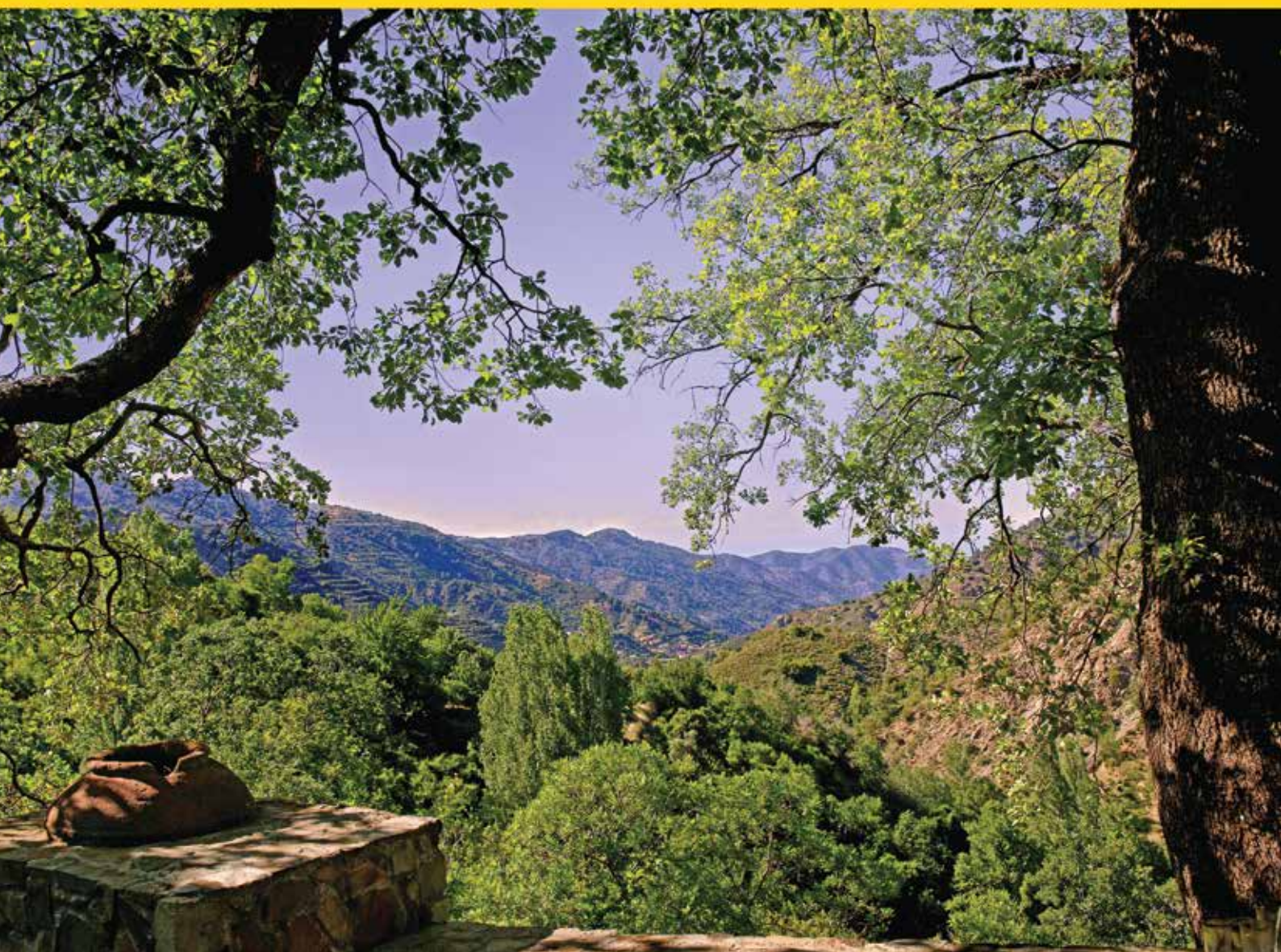
Κύπρος
Διαδρομές EDEN

Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας EDEN

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύπρος	05
Τι είναι το EDEN	07
Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας EDEN στην Κύπρο	09
Τρόοδος	10
Αγρός	13
Βουνί (Πάνω) Παναγιάς	14
Κάτω Πύργος	16
Καλοπαναγιώτης	18
Πόλις	20
Διαδρομές EDEN	23
Διαδρομή EDEN 1	27
Διαδρομή EDEN 2	39
Διαδρομή EDEN 3	47
Χερσόνησος Ακάμας	54
Γραφεία Τουριστικών Πληροφοριών στην Κύπρο	58

Κύπρος

Η Κύπρος, πλούσια σε ιστορία και παράδοση 10,000 χρόνων, αποτελεί το τρίτο μεγαλύτερο σε έκταση μεσογειακό νησί και το νοτιοανατολικότερο άκρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το όνομά της φέρεται να καθιερώθηκε από την εποχή του Ομήρου. Από την αρχαιότητα, η σημαντική στρατηγική θέση του νησιού διαδραμάτισε μεγάλο και δραματικό ρόλο στην πολυτάραχη ιστορία του, με πολλούς κατακτητές. Φοίνικες, Ασσύριοι, Πέρσες, Αιγύπτιοι, Ρωμαίοι, Σταυροφόροι, Φράγκοι, Οθωμανοί και Βρετανοί έχουν αφήσει ορατά σημάδια του περάσματός τους, γεγονός που προσφέρει σήμερα την ευκαιρία στον τουρίστα να επισκεφτεί ένα ανοικτό μουσείο με νεολιθικούς οικισμούς, αρχαία ελληνικά, ελληνιστικά και ρωμαϊκά θέατρα, μνημεία, βυζαντινές και λατινικές εκκλησίες και μοναστήρια, ενετικές οχυρώσεις, οθωμανικά τζαμιά και κτήρια βρετανικής αποικιακής τεχνοτροπίας.

Το κλίμα της Κύπρου είναι μεσογειακό, με παρατεταμένα ζεστά καλοκαίρια και ήπιους ηλιόλουστους χειμώνες με χαμηλή βροχόπτωση. Η οροσειρά Τροόδους καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του βορειοδυτικού μέρους του νησιού ενώ τα παράλια, με κύριες περιοχές τη Λεμεσό, Πάφο, Λάρνακα, Αγία Νάπα και Παραλίμνι, έχουν αναπτυχθεί σε δημοφιλή τουριστικά θέρετρα. Η πρωτεύουσα Λευκωσία βρίσκεται στην ενδοχώρα.

Πολλά χωριά και περιοχές της Κύπρου διατηρούν τον παραδοσιακό τρόπο ζωής, διατηρώντας ζωντανά τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Η φιλικότητα των Κυπρίων προκαλεί στον επισκέπτη ένα θετικό συναίσθημα καλωσορίσματος. Μεγάλο πλεονέκτημα για πολλούς επισκέπτες είναι η εύκολη επικοινωνία με τους Κυπρίους στην Αγγλική γλώσσα.

Τι είναι το EDEN

Το EDEN-European Destinations of Excellence (Άριστοι Ευρωπαϊκοί Προορισμοί) είναι ένα Έργο που προάγει τα μοντέλα ανάπτυξης βιώσιμου τουρισμού σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Έργο εστιάζεται σε ετήσιους εθνικούς διαγωνισμούς επιλογής ενός τουριστικού «προορισμού αριστείας» από κάθε συμμετέχων κράτος μέλος. Μέσω της επιλογής των προορισμών αριστείας το EDEN προάγει τις αξίες, την ποικιλομορφία και τα κοινά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών τουριστικών προορισμών, ενώ παράλληλα βελτιώνει την προβολή των αναδυόμενων ευρωπαϊκών προορισμών, δημιουργεί πλατφόρμα για τη διάδοση ορθών πρακτικών σε ολόκληρη την Ευρώπη και προάγει τη δικτύωση μεταξύ των επιλεγμένων προορισμών αριστείας.

Η ευρωπαϊκή αναζήτηση αριστείας EDEN στον τουρισμό αναπτύσσεται γύρω από ένα ετήσιο θέμα, το οποίο επιλέγεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τους φορείς τουρισμού σε κάθε συμμετέχουσα χώρα. Το βασικότερο χαρακτηριστικό των επιλεγμένων προορισμών είναι η δέσμευσή τους στην κοινωνική, πολιτιστική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα.
Στόχος του Έργου είναι να βραβεύονται αναδυόμενοι, σχετικά άγνωστοι προορισμοί που βρίσκονται στα 28 κράτη μέλη και στις υποψήφιες για ένταξη χώρες. Με τον τρόπο αυτό, το EDEN βοηθά στην εξάπλωση των βιώσιμων πρακτικών που εφαρμόζονται στους Άριστους Ευρωπαϊκούς Προορισμούς και στη μετατροπή αυτών σε πόλους έλξης επισκεπτών, ολόκληρο το χρόνο.

Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας EDEN στην Κύπρο

Τη διαχείριση του προγράμματος EDEN στην Κύπρο έχει αναλάβει ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ). Από το 2007 ο ΚΟΤ διεξάγει εθνικό Διαγωνισμό επιλογής Άριστου Ευρωπαϊκού Προορισμού, σχετικά με το εκάστοτε θέμα. Οι νικητές προορισμοί στην Κύπρο είναι οι ακόλουθοι:

- 2007, Τρόοδος ως ο «Καλύτερος Αναδυόμενος Ευρωπαϊκός Αγροτουριστικός Προορισμός Αριστείας».
- 2008, Αγρός ως «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στην Άυλη Κληρονομιά».
- 2009, Βουνί (Πάνω) Παναγιάς ως «Τουρισμός και Προστατευόμενες Περιοχές».
- 2010, Κάτω Πύργος ως «Προορισμός για προσφορά στο βιώσιμο τουρισμό με βάση το υδάτινο στοιχείο».
- 2011, Καλοπαναγιώτης ως «Τουρισμός και Ανάπλαση χώρων-περιοχών».
- 2013, Πόλις ως «Προσβάσιμος Τουρισμός».

Τρόοδος

Το σύμπλεγμα των ορεινών χωριών Τροόδους αναδείχτηκε το 2007 Νικητής Προορισμός στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας, με θέμα «Καλύτερος Αναδυόμενος Ευρωπαϊκός Αγροτουριστικός Προορισμός Αριστείας».

Ο ορεινός όγκος του Τροόδους αποτελεί τη ψηλότερη οροσειρά της Κύπρου με την κορυφή Όλυμπος να φτάνει σε υψόμετρο 1,951 μέτρα. Η περιοχή Τροόδους περιλαμβάνει γραφικά ορεινά χωριά, συγκεντρωμένα στις κοιλάδες Μαραθάσα στα δυτικά, Σολέα στα βόρεια, περιοχή Πιτσιλιά στα ανατολικά και στα κρασοχώρια, ορεινά θέρετρα της Λεμεσού στην περιοχή Κουμανδαρίας, στα νότια.

Κάθε χωριό στην ορεινή περιοχή του Τροόδους είναι μοναδικό, με γραφικά δρομάκια και απολαυστικές μυρωδιές που αναδύουν τα δέντρα, τα γιασεμιά, τα ζουμπούλια και οι τριανταφυλλιές στις αυλές των σπιτιών. Τα περισσότερα σπίτια έχουν διατηρήσει τη λαϊκή αρχιτεκτονική τους. Τα Βυζαντινά μνημεία, οι εκκλησίες και τα μοναστήρια αποτελούν αξιοθέατο δείγμα σπάνιας οικουμενικής θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Δέκα από αυτά έχουν ενταχθεί στον Κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς UNESCO, κάτω από το γενικό τίτλο «Τοιχογραφημένοι ναοί στην περιοχή Τρόοδος».

Το φυσικό περιβάλλον είναι ειδυλλιακό. Οι κοιλάδες κατάφυτες με αμπέλια, φουντουκιές, καρυδιές, κερασιές και άλλα οπορωφόρα δέντρα! Το τοπίο μαγευτικό, ειδικά την άνοιξη που όλα είναι καταπράσινα και ανθισμένα!

Οι γευσιγνώστες και όσοι γενικά εκτιμούν το καλό φαγητό προτρέπονται να δοκιμάσουν τους τοπικούς οίνους, ειδικά στην περιοχή των κρασοχωριών, συνοδευόμενους από νόστιμα παραδοσιακά Κυπριακά εδέσματα.

Ο επισκέπτης μπορεί να διανυκτερεύσει σε ένα από τα πολλά παραδοσιακά κτήρια ή ξενοδοχείο της περιοχής. Σε οποιοδήποτε κατάλυμα διαμονής, ο επισκέπτης θα απολαύσει την πατροπαράδοτη φιλοξενία των Κυπρίων!

Για τους λάτρεις της φυσικής άσκησης, η περιοχή Τροόδους προσφέρει πολλά φυσικά μονοπάτια για περπάτημα, ή και για ποδηλασία (mountain bike).

Επίσης, η περιοχή προσφέρεται για ψάρεμα σε υδατοφράκτη και για σκι τους χειμερινούς μήνες. Οι φυσιολάτρες μπορούν παράλληλα να απολαύσουν την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, ασχολούμενοι με την παρατήρηση πουλιών, τη μελέτη βοτάνων/ενδημικών φυτών, ή γεωλογικών πετρωμάτων. Πέντε φυσικές περιοχές του Τροόδους είναι ενταγμένες στο δίκτυο NATURA 2000, ως προστατευόμενες.

Ο επισκέπτης ίσως σταθεί τυχερός κατά τη διάρκεια της περιήγησής του και παρευρεθεί σε κάποια θρησκευτική εορτή, ένα τοπικό πανηγύρι ή άλλο πολιτιστικό φεστιβάλ. Η τοπική παράδοση και κληρονομιά στην Κύπρο είναι συνυφασμένη με τον τρόπο ζωής των κατοίκων της περιοχής.

Αγρός

Ο Αγρός βρίσκεται σε υψόμετρο 1,100 μέτρων και ανήκει στην Επαρχία Λεμεσού. Αποτελεί το Κεφαλοχώρι της περιοχής Πιτσιλιά. Είναι ορεινό χωριό, πλούσιο σε ιστορία, παραδόσεις και φυσικό περιβάλλον. Το όνομά του προήλθε από τη Μονή του Μεγάλου Αγρού, η οποία χτίστηκε, κατά την παράδοση, από 40 μοναχούς, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν εκεί από τη Μικρά Ασία κατά τα χρόνια της εικονομαχίας.
Η Μονή αυτή βρισκόταν εκεί που βρίσκεται σήμερα η Εκκλησία της Παναγίας του Αγρού. Το χωριό φημίζεται για την παραγωγή ροδοστάγματος (ανθόνερο) και την καλλιέργεια τριαντάφυλλου.

Ο Αγρός αναδείχτηκε Νικητής Προορισμός 2008, στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας με θέμα «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στην Άυλη Κληρονομιά».

Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει την υπέροχη θέα περπατώντας στο χωριό καθώς αυτό είναι κτισμένο αμφιθεατρικά στις πλαγιές του Τροόδους. Ειδικά την άνοιξη, η καταπράσινη κοιλάδα με τις ευωδιές από τα δέντρα και τις τριανταφυλλιές προσφέρουν μια μοναδική εμπειρία!

Βουνί (Πάνω) Παναγιάς

Η Πάνω Παναγιά βρίσκεται σε υψόμετρο 900 μέτρων, στην ορεινή περιοχή Επαρχίας Πάφου. Πρόκειται για ορεινό γραφικό χωριό, με εκκλησίες, μοναστήρια και απαράμιλλη φυσική ομορφιά. Το χωριό είναι αφιερωμένο, όπως φαίνεται άλλωστε και από την ονομασία του, στην Παναγία. Εδώ γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά του χρόνια ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ', κατοπινός πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας (1960-1977).

Το μοναδικό φυσικό περιβάλλον συνέβαλε ώστε η περιοχή να συμπεριληφθεί στον κατάλογο προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου NATURA 2000, ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και ως Περιοχή Ενδιαφέροντος για τη Διατήρηση της Φύσης.

Το Βουνί Παναγιάς αποτελεί μια από τις πλουσιότερες αμπελουργικές ζώνες της Κύπρου. Αναδείχτηκε Νικητής Προορισμός 2009, στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας με θέμα «Τουρισμός και Προστατευόμενες Περιοχές».

Κάτω Πύργος

Ο Κάτω Πύργος είναι ένα παραθαλάσσιο χωριό, στη βόρεια ακτή, στην περιοχή Τιλλιρία, Επαρχία Λευκωσίας. Το όνομά του προέρχεται από ένα ενετικό παρατηρητήριο (πύργος), γνωστό ως «Τρουλλί».

Η κοινότητα του Κάτω Πύργου είναι πλούσια σε ιστορία και πολιτισμό. Διαθέτει ενδιαφέροντα μνημεία, εκκλησίες/παρεκκλήσια και αρχαιολογικά ευρήματα της μεσαιωνικής και ελληνιστικής περιόδου.

Ο Κάτω Πύργος συνδυάζει βουνό και θάλασσα, πλούσιο φυσικό περιβάλλον και καθαρά νερά και αποτελεί ιδανικό προορισμό για ηρεμία και ψυχική ανάταση.

Ο Κάτω Πύργος αναδείχθηκε «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στο Βιώσιμο Τουρισμό με βάση το Υδάτινο Στοιχείο 2010», στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Καλοπαναγιώτης

Ο Καλοπαναγιώτης είναι ορεινό γραφικό χωριό σε υψόμετρο 700 μέτρων, στην Επαρχία Λευκωσίας. Έχει μεγάλη ιστορία, καθώς στην περιοχή κατά την προχριστιανική περίοδο υπήρχε υδροθεραπευτήριο αφιερωμένο στο θεό Ασκληπιό. Η ίδρυση του χωριού τοποθετείται τον 11ο αιώνα, με την ονομασία του να προέρχεται από τον πρώτο κάτοικό του (καλός Παναγιώτης).

Ο Καλοπαναγιώτης αναδείχθηκε «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας για την Ανάπλαση χώρων – περιοχών 2011» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Πόλις

Η Πόλις γνωστή και ως Πόλη Χρυσοχούς αποτελεί το μικρότερο δήμο της Κύπρου και ανήκει στην Επαρχία Πάφου. Πλούσια σε ιστορία και πολιτισμό, με ευρήματα από τη νεολιθική εποχή, θεωρείται συνέχεια της αρχαίας κυπριακής πόλης-βασίλειο Μάριον. Βρίσκεται στη βόρεια ακτογραμμή της Κύπρου, κοντά στη χερσόνησο Ακάμας και την πανέμορφη φυσική τοποθεσία Λουτρά της Αφροδίτης. Η περιοχή συνδυάζει με τον καλύτερο τρόπο βουνό και θάλασσα, με πληθώρα καταλυμάτων διαμονής και εστίασης, για όλα τα γούστα.

Η Πόλις αναδείχθηκε «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στον Προσβάσιμο Τουρισμό 2013» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Προορισμός EDEN
Διαδρομή EDEN 1
Διαδρομή EDEN 2
Διαδρομή EDEN 3
Παραλία
Κάστρο
Κατασκ. χώρος
Αρχ. χώρος/Μουσείο
Αλιευτικό καταφύγιο
Εκδρομικός χώρος
Γήπεδο γκόλφ
Πολ. Κληρον. UNESCO
Εκκλησία/Μοναστήρι
Ποτάμι
Μονοπάτι
ΚΑΤΩ ΠΥΡΓΟΣ
ΚΟΛΠΟΣ ΜΟΡΦΟΥ
Πομός
ΤΙΛΛΙΡΙΑ
Αγία Μαρίνα
Λουτρά της Αφροδίτης
Λακκί
ΠΟΛΙΣ
ΑΚΑΜΑΣ
Στενή Περιστερώνα
Λάρα
Πέγεια
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΨΩΚΑΣ
ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΚΕΔΡΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
ΜΑΡΑΘΑΣΑ
ΣΟΛΕΑ
Παναγία της Ποδύθου
Γερακιές
Άγιος Ιωάννης Λαμπαδιστής
ΚΑΛΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Άγιος Νικόλαος της Στέγης
Σταυρός του Αγιασμάτη
Παναγία του Άρακα
Αρχάγγελος
Αληθινού
ΤΡΟΟΔΟΣ
Πρόδρομος
Όλυμπος
ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΡΟΟΔΟΥΣ
ΑΓΡΟΣ
ΒΟΥΝΙ ΠΑΝΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
Παναγία Χρυσορρογιάτισσα
Παναγία Ελεούσα
Πελένδρι
Τίμιος Σταυρός
Παναγία Καθολική
ΠΙΤΣΙΛΙΑ
ΖΩΟΠΗΓΗ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΥΜΑΝΔΑΡΙΑΣ
ΓΕΡΑΣΑ
ΠΑΦΟΣ
Διεθνής Αεροδρόμιο Πάφου
Ναός της Αφροδίτης
Ιερόν Απόλλωνος Υλάτου
Πέτρα του Ρωμιού
Κούριον
Κολόσσι
ΛΕΜΕΣΟΣ

Διαδρομές EDEN

Η Κύπρος αποτελεί ιδανικό προορισμό για τουριστικές περιηγήσεις σε περιοχές που καλύπτουν τις προτιμήσεις και των πιο απαιτητικών επισκεπτών. Λίγο πολύ όλοι γνωρίζουν τα δημοφιλή παραθαλάσσια της θέρετρα και μεγάλες τουριστικές πόλεις, ιδανικά για καλοκαιρινές διακοπές και όχι μόνο. Πώς μπορεί όμως ο επισκέπτης να ανακαλύψει την Κύπρο της ενδοχώρας, που μόνο οι ντόπιοι κάτοικοι της γνωρίζουν; Αυτή την άγνωστη Κύπρο, προβάλλει ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ), μέσα από τις 3 προτεινόμενες διαδρομές με αυτοκίνητο αυτού του εντύπου.

Οι προτεινόμενες διαδρομές συνδέουν γεωγραφικά τους βραβευμένους Εθνικούς Ευρωπαϊκούς Προορισμούς Αριστείας EDEN, προσφέροντας τη δυνατότητα στον επισκέπτη να ανακαλύψει την Κύπρο της μοναδικής φυσικής ομορφιάς, του καταπράσινου τοπίου, της μακρόχρονης παράδοσης και της πολύκροτης ιστορίας.

Σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες διαδρομές EDEN δεν είναι απαραίτητα μονοήμερες. Η διάρκειά τους, καθώς και το περιεχόμενό τους θα εξαρτηθεί από το χρόνο που θα διαθέσει ο επισκέπτης, αλλά και από το εύρος των ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων

του. Όλοι οι βραβευμένοι εθνικοί προορισμοί EDEN προσφέρουν τη δυνατότητα διαμονής, κατόπιν προηγούμενης κράτησης.

Όλες οι διαδρομές είναι επί ασφαλτοστρωμένου οδοστρώματος.

Προγραμματίστε λοιπόν ανάλογα το χρόνο σας, ετοιμάστε τον ανάλογο εξοπλισμό σας, ο οποίος συστήνουμε να συμπεριλαμβάνει:

- *Ενημερωτικά έντυπα/ηλεκτρονικά μέσα.*
  Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού διαθέτει δωρεάν τουριστικό χάρτη της Κύπρου και περιοχών, καθώς επίσης έντυπα για ειδικά ενδιαφέροντα όπως π.χ. διαδρομές κρασιού, ποδηλασία, μονοπάτια της φύσης. Όλα τα πιο πάνω διατίθενται και ηλεκτρονικά, στην ιστοσελίδα www.visitcyprus.com,

- *Παπούτσια κατάλληλα για πεζοπορία, ή ακόμα και ποδήλατο,*

- *Καπέλο, γυαλιά ηλίου, αντηλιακή κρέμα και το μαγιό σας, υπάρχει μεγάλο ενδεχόμενο να το χρειαστείτε,*

- *Φωτογραφική μηχανή για να «κλειδώσετε» για πάντα τα όμορφα τοπία και τις εμπειρίες σας,*

- *Κιάλια για την παρατήρηση της χλωρίδας και της πανίδας,*

- *Κινητό τηλέφωνο, για το ενδεχόμενο ανάγκης επικοινωνίας, σε μερικά από τα πιο απομονωμένα μέρη του νησιού,*

- *Γεμάτο ντεπόζιτο βενζίνης στο αυτοκίνητο,*
  και προετοιμαστείτε να γνωρίσετε μια «άλλη» αυθεντική Κύπρο, μακριά από τα πολυσύχναστα τουριστικά θέρετρα του νησιού!

ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Σε οποιοδήποτε χωριό της Κύπρου κάντε μια στάση στο καφενείο για παραδοσιακό καφέ και οδηγίες από τους φιλικούς θαμώνες για κατεύθυνση, αξιοθέατα και χώρους διαμονής περιοχής.

ΜΑΡΑΘΑΣΑ
ΣΟΛΕΑ
ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
Παναγία της Ποδύθου
Γερακιές
Άγιος Ιωάννης Λαμπαδιστής
ΚΑΛΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Άγιος Νικόλαος της Στέγης
Σταυρός του Αγιασμάτη
Παναγία του Άρακα
Αρχάγγελος
Αληθινού
ΤΡΟΟΔΟΣ
Πρόδρομος
Όλυμπος 1951
ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΡΟΟΔΟΥΣ
ΑΓΡΟΣ
Πελένδρι
ΠΙΤΣΙΛΙΑ
Τίμιος Σταυρός
Παναγία Καθολική
ΖΩΟΠΗΓΗ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΥΜΑΝΔΑΡΙΑΣ
ΓΕΡΑΣΑ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Προορισμός EDEN
Διαδρομή EDEN 1
Παραλία
Κάστρο
Κατασκ. χώρος
Αρχ. χώρος/Μουσείο
Αλιευτικό καταφύγιο
Εκδρομικός χώρος
Γήπεδο γκόλφ
Πολ. Κληρον. UNESCO
Εκκλησία/Μοναστήρι
Ποτάμι
Μονοπάτι
ΛΕΜΕΣΟΣ
Ιερόν Απόλλωνος

Διαδρομή EDEN 1

Αλπικό τοπίο σε ένα Μεσογειακό νησί.

Αγρός – Τρόοδος – Καλοπαναγιώτης

Προτεινόμενη εκκίνηση της διαδρομής είναι ο Αγρός, χωριό της Επαρχίας Λεμεσού σε απόσταση 48 χλμ από τη Λεμεσό, μέσω του δρόμου Ε110 (Λεμεσός, Γεράσα, Ζωοπηγή, Αγρός). Ο Αγρός έχει βραβευτεί με τον τίτλο «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στην Άυλη Κληρονομιά 2008» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Ο Αγρός προσφέρεται για αναψυχή, ολόκληρο το χρόνο. Δεν έχει σημασία το πότε κανείς θα τον επισκεφθεί. Μπορεί πάντα να βρει κάποιο στοιχείο να κεντρίσει το ενδιαφέρον του, μπορεί πάντα να δοκιμάσει αυθεντικές Κυπριακές γεύσεις σε κάποιο από τα παραδοσιακά ταβερνάκια και βέβαια να συναντήσει πάντα το χαμόγελο των κατοίκων και τη θερμή τους φιλοξενία.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Εάν διαθέτετε το χρόνο, πριν φτάσετε στο χωριό κάνετε μια μικρή παράκαμψη για να επισκεφτείτε την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού, κοντά στο χωριό Πελένδρι, με θαυμάσιες τοιχογραφίες της Παλαιολόγειας τέχνης και άλλων περιόδων. Η εκκλησία περιλαμβάνεται στον κατάλογο παγκόσμιας κληρονομιάς ΟΥΝΕΣΚΟ.

Στον Αγρό, οι φυσιολάτρες, μπορούν ακολουθώντας ένα από τα τρία φυσικά μονοπάτια (Μονοπάτι Αγρός-Μαδαρή 3χλμ, Μονοπάτι Λαγουδερά-Αγρός 6 χλμ, Μονοπάτι Αγρός-Κάτω Μύλος 6 χλμ), να εξερευνήσουν τη γύρω ορεινή περιοχή και να απολαύσουν την πανοραμική θέα, τους αμπελώνες, τα διάφορα οπωροφόρα δέντρα και τις τριανταφυλλιές. Για αυτούς που δεν θέλουν να απομακρυνθούν από τον Αγρό υπάρχουν τρία πάρκα σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους μέσα στο χωριό (Πάρκο Αναστασίας, Πάρκο Αγίου Λουκά, Πάρκο του Κάουρα), τα οποία προσφέρουν οάσεις ανάπαυσης και ψυχικής ηρεμίας.

Οι εκκλησίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον βυζαντινής αρχιτεκτονικής: οι εκκλησίες της Παναγίας Ελεούσας και του Τιμίου Προδρόμου που χρονολογούνται από το 19ο αιώνα, η εκκλησία του Αγίου Γεράσιμου και το παρεκκλήσι της Αγίας Κυριακής, 5 χλμ βορειοανατολικά του χωριού. Μεγάλης ιστορικής και θρησκευτικής σημασίας αποτελεί το Βυζαντινό εκκλησάκι – Μουσείο της Μονής του Μέγα Αγρού. Εκεί φυλάσσονται το εικονοστάσι, εικόνες του 12ου αιώνα, παλιά βιβλία και άλλα ιστορικά αντικείμενα που διασώθηκαν κατά την κατεδάφιση της Μονής του Μεγάλου Αγρού το 1894.

Σημείο αναφοράς αποτελεί το Μουσείο Φραγκουλίδη, ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους των Κυπρίων καλλιτεχνών και ενός από τους πρωτοπόρους Κύπριους ζωγράφους και αγιογράφους.

Ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφτεί τον παραδοσιακό Ελιόμυλο και το χειροκίνητο πιεστήριο του χωριού, κοντά στην εκκλησία Τιμίου Προδρόμου, ώστε να γνωρίσει από κοντά την αγροτική ζωή των κατοίκων κατά τα παλαιότερα χρόνια. Τα εργαλεία και αντικείμενα που εκτίθενται αποτελούν ένα αντιπροσωπευτικό μουσείο Λαϊκής παράδοσης.

Ολοκληρώστε την περιήγησή σας στον Αγρό απολαμβάνοντας τοπικούς μεζέδες σε κάποιο από τα εστιατόρια της περιοχής. Ρωτείστε να μάθετε τον τρόπο παραγωγής ανθόνερου και γευθείτε τα παραδοσιακά γλυκά του κουταλιού. Μην παραλείψετε να προμηθευτείτε τοπικά καπνιστά αλλαντικά, όπως λούντζα, μπέικον, παστουρμά, λουκάνικα.

Η διαδρομή EDEN 1 συνεχίζει με ανάβαση στην οροσειρά Τροόδους, μέσω Χανδριών και το δρόμο Β9, ανάμεσα σε ένα θαυμάσιο φυσικό δασικό τοπίο σπάνιας ορεινής ομορφιάς για Μεσογειακό νησί.

Επόμενη στάση για ξεκούραση, η Πλατεία Τροόδους, σε υψόμετρο 1,725 μέτρων. Προτείνεται περιδιάβαση στην πλατεία και επίσκεψη με τα πόδια στο «Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους». Το Κέντρο παρέχει πληροφορίες για το Εθνικό Πάρκο Τροόδους και διαθέτει αίθουσα εκθεμάτων, προβολών και διαλέξεων.

Η Πλατεία Τροόδους αποτελεί έναν από τους πλέον ελκυστικούς πόλους έλξης της περιοχής, τόσο το χειμώνα, όσο και το καλοκαίρι. Κατά το χειμώνα λειτουργούν 4 πίστες σκι στην κοντινή τοποθεσία Όλυμπος, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, οι λάτρεις της ιππασίας μπορούν να απολαύσουν έναν ήρεμο περίπατο με άλογα, τα οποία διατίθενται κοντά στην πλατεία προς ενοικίαση. Επίσης, μπορούν να εξασκηθούν στο τένις στις εγκαταστάσεις του περιπτέρου ΚΟΤ Ντόλφιν.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Η περιοχή των ορεινών θέρετρων Τροόδους θα μπορούσε από μόνη της να αποτελέσει προορισμό διακοπών στην Κύπρο. Ολόκληρο το σύμπλεγμα των ορεινών χωριών Τροόδους αναδείχτηκε το 2007 Νικητής Προορισμός στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας, με θέμα «Καλύτερος Αναδυόμενος Ευρωπαϊκός Αγροτουριστικός Προορισμός Αριστείας».

Ο επισκέπτης μπορεί να οργανώσει μια περιήγηση με το αυτοκίνητό του στην ευρύτερη περιοχή Τροόδους, οδηγώντας σε άνετους δρόμους, ώστε να επισκεφτεί τα γραφικά χωριά και θέρετρα της περιοχής. Όλα ξεχωριστά σε ομορφιά και παράδοση.

Στα χρόνια της Αγγλοκρατίας (1878-1960), λόγω του θερμού κλίματος στην πρωτεύουσα Λευκωσία, το διοικητικό κέντρο της αποικιοκρατικής κυβέρνησης μεταφερόταν στο Τρόοδος. Η περιοχή είναι πλούσια σε βλάστηση, σε πανίδα αλλά και σε γεωλογικούς σχηματισμούς.

Τέσσερα διαφορετικά μονοπάτια φύσης, ξεχωριστά σε ομορφιά, ξεκινάνε από την περιοχή κοντά στην πλατεία:

- Το γραμμικό μονοπάτι Περσεφόνη (3 χλμ), Πλατεία – Μακριά Κοντάρκα.
- Το κυκλικό μονοπάτι Αταλάντη (14 χλμ), Πλατεία – Χρώμιο - Πλατεία.
- Το κυκλικό μονοπάτι Άρτεμις (7 χλμ), περιμετρικά της Χιονίστρας.
- Το γραμμικό μονοπάτι Καληδόνια (3 χλμ), (Κρύος Ποταμός – Πλάτρες.

Από την περιοχή περνάει μέρος του Ευρωπαϊκού Μονοπατιού Ε4, το οποίο εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μονοπατιών μεγάλου μήκους. Το σίγουρο είναι ότι ο περιπατητής θα απολαύσει μοναδικής ομορφιάς περιοχές, πλούσιες σε οικολογική, ιστορική, αρχαιολογική, πολιτιστική και επιστημονική αξία.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) διαθέτει δωρεάν έντυπο για τα μονοπάτια της φύσης το οποίο διατίθεται και ηλεκτρονικά στο www.visitcyprus.com. Αν επιθυμείτε να απολαύσετε το γεύμα σας σε κάποιον από τους εκδρομικούς χώρους της περιοχής, τότε μπορείτε να επισκεφτείτε έναν από τους παρακάτω:

- Φράκτης Προδρόμου (5 χλμ. από την Πλατεία Τροόδους),
- Κάμπος του Λιβαδιού (2 χλμ. από την Πλατεία Τροόδους),
- Αρμυρολίβαδο (2,5 χλμ. από την Πλατεία Τροόδους),
- Λιβάδι του Πασιά (2,3 χλμ. από την Πλατεία Τροόδους).

Η περιοχή του Τροόδους είναι γνωστή επίσης και για το ποδηλατικό δίκτυο που διαθέτει. Οι μη οργανωμένες διαδρομές πολλές, άλλες διασχίζουν χωριά, άλλες όμορφα τοπία, άλλες βουνά. Για τους οργανωμένους υπάρχει συγκεκριμένο κυκλικό ποδηλατικό δίκτυο με μπλε σήμανση, συνολικού μήκους 57 χλμ. Το δίκτυο αξιοποιεί συνδυασμό δημοσίων δρόμων επιστρωμένων με οδόστρωμα καλής ποιότητας και δασικών δρόμων χωμάτινου οδοστρώματος.

Το κυκλικό δίκτυο χωρίζεται σε 3 διαδρομές:

- Ψηλό Δέντρο (Πλάτρες) – Καρβουνάς, απόσταση 16,2 χλμ.
- Καρβουνάς – Πρόδρομος, απόσταση 22,7 χλμ.
- Πρόδρομος – Ψηλό Δέντρο (Πλάτρες), απόσταση 18,2 χλμ.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) διαθέτει δωρεάν έντυπο για το ποδηλατικό δίκτυο Τροόδους.

Το Τρόοδος, πλούσιο σε ιστορία και πολιτισμό, διαθέτει πολλά μνημεία θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Δέκα από τις εκκλησίες της περιοχής έχουν περιληφθεί στη λίστα των Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς UNESCO. Πρόκειται για τις πιο κάτω βυζαντινές εκκλησίες με υπέροχες τοιχογραφίες, μερικές από αυτές χρονολογημένες από τον 11ο αιώνα:

01. Σταυρός του Αγιασμάτη, Πλατανιστάσα,
02. Άγιος Νικόλαος της Στέγης, Κακοπετριά,
03. Παναγία του Αρακά, Λαγουδερά,
04. Παναγία, Μουτουλλάς,
05. Τίμιος Σταυρός, Πελένδρι,
06. Παναγία Ποδύθου, Γαλάτα,
07. Αρχάγγελος (Μιχαήλ), Πεδουλάς,
08. Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, Παλαιχώρι,
09. Παναγία της Ασίνου, Νικητάρι,
10. Άγιος Ιωάννης Λαμπαδιστής, Καλοπαναγιώτης.

Μια διαδρομή από μόνη της είναι η περιήγηση με αυτοκίνητο σε μια από τις διαδρομές «Δρόμοι του Κρασιού». Δοκιμάστε ένα κρασί στα τοπικά οινοποιεία της κάθε περιοχής, όπου οι κάτοικοι διατηρούν τον παραδοσιακό τρόπο αμπελοκαλλιέργειας, Συστήνουμε ιδιαίτερα δοκιμή της φημισμένης κουμανδαρίας, σε ένα από τα 14 χωριά της ομώνυμης διαδρομής, ή ένα κρασί από την τοπική ποικιλία ξυνιστέρι ή μαύρο, στη διαδρομή «κρασοχώρια». Οπωσδήποτε ζητείστε να δοκιμάσετε την τοπική ζιβανία, τοπικό ποτό με ψηλή περιεκτικότητα σε αλκοόλη που απολαμβάνεται καλύτερα παγωμένο. Λόγω οδήγησης, επιβάλλεται για τον οδηγό η συγκρατημένη κατανάλωση.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) διαθέτει δωρεάν έντυπο για τους δρόμους του κρασιού το οποίο διατίθεται και ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.visitcyprus.com

Σε απόσταση 5 χλμ από την Πλατεία Τροόδους, βρίσκεται το χωριό Πλάτρες όπου βρίσκονται πολλά είδη καταλυμάτων διαμονής. Στις Πλάτρες καταλήγει το γραμμικό μονοπάτι Καληδόνια, μήκους 3 χλμ., που περνάει από τους ομώνυμους καταρράκτες.
Η ομορφιά των Πλατρών εξυμνείται στην ποίηση του νομπελίστα Έλληνα ποιητή Γεώργιου Σεφέρη. Η ιερά μονή Τροοδίτισσας, 5 χλμ από τις Πλάτρες αποτελεί αξιοσημείωτο επισκέψιμο χώρο.

Πριν συνεχίσετε την διαδρομή σας μπορείτε να γευθείτε παραδοσιακά προϊόντα από τους πωλητές στην πλατεία, π.χ. παλουζέ, σουντζούκο, ξηρούς καρπούς, γλυκά κουταλιού.

Από την πλατεία Τροόδους η Διαδρομή EDEN 1 ακολουθεί το δρόμο Ε910 με κατεύθυνση προς τα χωριά Πρόδρομος, Πεδουλάς Μουτουλάς, Καλοπαναγιώτης.

Μόλις στην αρχή της διαδρομής, εισηγούμαστε όπως ακολουθήσετε τη σήμανση για ανάβαση στην κορυφή Όλυμπος, το ψηλότερο σημείο του νησιού (1,951 μέτρα). Από εδώ ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει προς όλες τις κατευθύνσεις, θαυμάζοντας το πανέμορφο τοπίο.

Χτισμένο στην πλαγιά του βουνού βρίσκεται το χωριό Πρόδρομος, το ψηλότερο χωριό της Κύπρου, σε υψόμετρο 1,380 μέτρα. Στην κορυφή του βουνού βρίσκεται το επιβλητικό ξενοδοχείο Βερεγγάρια, γνωστό και ως το ξενοδοχείο των βασιλιάδων, το οποίο ωστόσο σήμερα είναι εγκαταλελειμμένο. Από τον Πρόδρομο ξεκινά το γραμμικό μονοπάτι Πρόδρομος – Ζουμί (3 χλμ). Λίγο έξω από το χωριό, είναι το γραμμικό μονοπάτι Φράκτης Προδρόμου – Σταυρούλια (4,5 χλμ) Αξίζει να επισκεφθείτε τον εκδρομικό χώρο που βρίσκεται στο φράκτη Προδρόμου και να απολαύσετε το μαγευτικό φυσικό περιβάλλον.

Ένα από τα πιο δημοφιλή θερινά θέρετρα της Κύπρου είναι το χωριό Πεδουλάς. Πλούσιο σε ιστορία, χρονολογείται από τα Βυζαντινά χρόνια, ενώ την περίοδο της Φραγκοκρατίας και της Ενετοκρατίας αποτελούσε βασιλική ιδιοκτησία.

Είναι περιτριγυρισμένο από δάση πεύκων, φυσικές πηγές νερού και κερασιές. Μην ξεχάσετε να πιείτε νερό από τις φυσικές πηγές! Αξίζει να επισκεφτείτε το Βυζαντινό Μουσείο, στο οποίο εκτίθενται εικόνες και ιερά κειμήλια, το Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο παρουσιάζει την πορεία της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της κοινότητας, αλλά και την Εκκλησία του Αρχαγγέλου (Μιχαήλ), η οποία περιλαμβάνεται στον κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς UNESCO.

Στο χωριό Μουτουλάς επισκεφθείτε το παρεκκλήσι αφιερωμένο στην Παναγία, με επικλινή ξύλινη στέγη και τοιχογραφίες χρονολογημένες από το 1280, άλλο ένα Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς UNESCO.

Η Διαδρομή EDEN 1 καταλήγει στο χωριό Καλοπαναγιώτης. Ο Καλοπαναγιώτης φημίζεται για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και την αναπαλαίωση των περισσότερων οικημάτων του, γεγονός που συνέβαλε στη βράβευσή του ως «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας για την Ανάπλαση Χώρων – Περιοχών 2011» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Ξεκινήστε περπατώντας στα πλακόστρωτα δρομάκια του χωριού. Θαυμάστε την παραδοσιακή αρχιτεκτονική και την αναπαλαίωση των περισσότερων οικημάτων στο χωριό. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Τμήμα Αρχαιοτήτων έχει κηρύξει αρκετά από τα σπίτια σε αρχαία μνημεία. Προχωρήστε για να επισκεφτείτε το πιο σημαντικό μνημείο του χωριού, το σύμπλεγμα εκκλησιών του Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή, άλλο ένα Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς UNESCO. Μην παραλείψετε να επισκεφτείτε το εξαιρετικό Βυζαντινό Μουσείο, κοντά στην εκκλησία, όπου εκτίθενται εκκλησιαστικοί θησαυροί ανεκτίμητης αξίας.

Λίγο πιο κάτω από το Μοναστήρι, δεσπόζει το Ενετικό Γεφύρι. Ο Σέτραχος ποταμός δημιουργεί ένα μαγευτικό τοπίο, με τη φύση ολοζώντανη και τη φαντασία να καλπάζει σε άλλες εποχές. Οι θεραπευτικές ιδιότητες των ιαματικών πηγών του χωριού φημίζονταν από παλιά, αποτελώντας προορισμό διακοπών για τους βασιλιάδες του νησιού, στην εποχή των Ρωμαίων, των Βυζαντινών και των Φράγκων. Σε απόσταση 1 χλμ περίπου νότια του Λαμπαδιστή βρίσκεται το αρχαίο κτίσμα του Νερόμυλου του Κύκκου.

Ο Καλοπαναγιώτης προσφέρεται για πληθώρα δραστηριοτήτων, ακόμα και για τους πιο απαιτητικούς επισκέπτες. Μπορείτε να επισκεφτείτε τα ιαματικά λουτρά, απολαμβάνοντας πρώτης κατηγορίας υπηρεσίες spa. Μπορείτε, επίσης, να περιηγηθείτε στην φύση, απολαμβάνοντας το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, κάνοντας πεζοπορία, ποδηλασία ή οργανώνοντας πικνίκ στους διαμορφωμένους εκδρομικούς χώρους.

Στον Καλοπαναγιώτη μπορείτε να διανυκτερεύσετε.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Προορισμός EDEN
Διαδρομή EDEN 2
Διαδρομή EDEN 3
Παραλία
Κάστρο
Κατασκ. χώρος
Αρχ. χώρος/Μουσείο
Αλιευτικό καταφύγιο
Εκδρομικός χώρος
Γήπεδο γκόλφ
Πολ. Κληρον. UNESCO
Εκκλησία/Μοναστήρι
Ποτάμι
Μονοπάτι
ΚΑΤΩ ΠΥΡΓΟΣ
ΚΟΛΠΟΣ ΜΟΡΦΟΥ
Πομός
ΤΙΛΛΙΡΙΑ
Αγία Μαρίνα
τρά της Αφροδίτης
Λακκί
ΠΟΛΙΣ
ΜΑΡΑΘΑΣΑ
ΙΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΨΩΚΑΣ
Στενή Περιστερώνα
ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΚΕΔΡΩΝ
Γερακιές
Άγιος Λαμπ
Αρχάγγ
Πρόδρομος
Όλυμπος
ΒΟΥΝΙ ΠΑΝΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
Παναγία Ελεούσα
Παναγία Χρυσορρογιάτισσα
Πέγεια

Διαδρομή EDEN 2

Η Ηρεμία της Δασικής Φύσης

Βουνί Παναγιάς – Κοιλάδα των Κέδρων – Ιερά Μονή Κύκκου – Σταυρός της Ψώκας – Κάτω Πύργος.

Η Διαδρομή EDEN 2 αποτελεί μια από τις ομορφότερες διαδρομές με αυτοκίνητο που μπορείτε να απολαύσετε στην Κύπρο. Μεγάλο μέρος της περιοχής που θα διασχίσετε αποτελεί μη κατοικημένη δασώδη έκταση στο Δάσος Πάφου. Το Δάσος Πάφου αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας από το 2005, ενώ έχει κηρυχθεί σε μόνιμη περιοχή προστασίας κυνηγιού, αποτελώντας έτσι ιδανικό καταφύγιο για την άγρια πανίδα. Εδώ απαντάται το κυπριακό αγρινό (Ovis gmelini ophion), είδος σπάνιου άγριου ενδημικού προβάτου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Συστήνεται η αποφυγή διακίνησης στο Δάσος Πάφου κατά τις νυκτερινές ώρες. Κατά τους χειμερινούς μήνες, λόγω καιρικών συνθηκών, μέρος της διαδρομής στο Δάσος Πάφου μπορεί να καταστεί δύσβατο, λόγω κατολισθήσεων πετρωμάτων στο οδόστρωμα.
Προτεινόμενη εκκίνηση της διαδρομής είναι το χωριό Πάνω Παναγιά, χωριό της Επαρχίας Πάφου σε απόσταση περίπου 35 χλμ βορειοανατολικά από την Πάφο, μέσω του δρόμου Β7 με κατεύθυνση Πόλις και στη συνέχεια στροφή δεξιά στο δρόμο Β703, μέσω των χωριών Πολέμι και Κανναβιού.
Η πορεία αποτελεί μέρος των δρόμων του κρασιού.

Σε απόσταση 6 χλμ πριν το χωριό Πάνω Παναγιά, βρίσκεται ο φράκτης Ασπρογιάς – Κανναβιούς, σε μια τοποθεσία πλούσια σε φυσικό περιβάλλον, με υπέροχη θέα για στάση και φωτογράφηση.

Το Βουνί (Πάνω) Παναγιάς έχει βραβευτεί από το πρόγραμμα EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας με τον τίτλο «Τουρισμός και Προστατευόμενες Περιοχές 2009». Το χωριό είναι αφιερωμένο στην Παναγία ενώ το πλούσιο φυσικό περιβάλλον αποτέλεσε παράγοντα ώστε η περιοχή να συμπεριληφθεί στον Κατάλογο των προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και ως Περιοχή Ενδιαφέροντος για τη Διατήρηση της Φύσης.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Περπατήστε στο κέντρο του χωριού. Από εκεί μπορείτε να επισκεφτείτε την εκκλησία της Παναγίας της Ελεούσας και το σπίτι όπου γεννήθηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ', πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο λειτουργεί σαν μουσείο.

Στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης του χωριού μπορείτε να δείτε εκθέματα και προσωπικά είδη των κατοίκων της περιοχής, που χρονολογούνται από τον 19ο αιώνα.

Μπορείτε να πεζοπορήσετε στο κυκλικό μονοπάτι Βουνί (9.8 χλμ) απολαμβάνοντας μοναδική θέα προς το χωριό Παναγιά, τη χερσόνησο Ακάμας, το Δάσος Πάφου και την οροσειρά Τροόδους.

Συστήνεται μια επίσκεψη στο γραφικό μοναστήρι της Παναγίας της Χρυσορρογιάτισσας, 1.5 χλμ νοτιοδυτικά του χωριού. Το μοναστήρι είναι αφιερωμένο στην Παναγία των χρυσών ροδιών. Από εκεί μπορείτε να απολαύσετε την πανοραμική θέα του δάσους της Πάφου και να θαυμάσετε μια σημαντική συλλογή κειμηλίων και εικόνων, ανάμεσά τους και τις τοιχογραφίες στην εκκλησία του μοναστηριού. Το μοναστήρι περιλαμβάνει επίσης ένα παλιό επισκέψιμο οινοποιείο.

Εναλλακτική περιήγηση αποτελεί η διαδρομή Βουνί Παναγιάς – Αμπελίτης, η οποία ανήκει στους δρόμους του κρασιού και προσφέρει αξιόλογη οινική εμπειρία, με μοναδικές απολαύσεις ορισμένων από των καλύτερων κρασιών της Κύπρου. Η περιοχή Βουνί Παναγιάς περιλαμβάνει τρία (3) οινοποιεία, ενώ τον Σεπτέμβριο πραγματοποιείται στο χωριό Φεστιβάλ Κρασιού.

Η Διαδρομή EDEN 2 συνεχίζει στο δρόμο F726, με κατεύθυνση την Κοιλάδα των Κέδρων (20 χλμ) και το μοναστήρι του Κύκκου (37 χλμ) στην περιοχή Μαραθάσα. Ο δρόμος έχει πολλές στροφές αλλά η δασική διαδρομή είναι μαγευτική και θα σας αποζημιώσει.

Σε απόσταση 3 χλμ από το χωριό υπάρχει εκδρομικός χώρος. Σε απόσταση 16 χλμ η διαδρομή παίρνει δεξιά πορεία, ακολουθώντας τη σήμανση Κοιλάδα Κέδρων (4 χλμ), Κύκκος (22 χλμ).

Επόμενος σταθμός η Κοιλάδα των Κέδρων. Σταματήστε στο πέτρινο οδόστρωμα και περπατείστε, ανάλογα με το χρόνο που έχετε στη διάθεσή σας. Η Κοιλάδα των Κέδρων αποτελεί ένα από τα ομορφότερα και σπανιότερα οικοσυστήματα του νησιού. Το ύψος του κέδρου φτάνει μέχρι και 35 μέτρα και απαντάται μόνο στο Δάσος Πάφου, σε υψόμετρο 900-1,400 μέτρων. Η περιοχή περιλαμβάνεται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 και θεωρείται ως ένας από τους πιο σημαντικούς βιότοπους της Κύπρου. Απολαύστε την ευωδία των γιγάντιων αιωνόβιων κέδρων (ενδημικό είδος Cedrus brevifolia) και αφεθείτε στη μαγεία της φύσης!

Μετά απο 29 χλμ στη διαδρομή φτάνετε σε κομβικό σημείο Τ, με σήμανση αριστερά Σταυρός Ψώκας (19 χλμ) και δεξιά Κύκκος (8 χλμ).

Η ιερά Μονή Κύκκου ιδρύθηκε μεταξύ του 11ου και της αρχής του 12ου αιώνα. Είναι αφιερωμένη στην Παναγία. Εδώ φυλάσσεται μια από τις τρεις εικόνες που αποδίδονται στον Ευαγγελιστή Λουκά. Η Μονή διαθέτει αξιόλογο μουσείο με εκκλησιαστικά σκεύη, παλιούς χάρτες, άμφια, εικόνες, θρησκευτικά φιλοτεχνήματα και βιβλιοθήκη με σπάνια χειρόγραφα. Αν βρίσκεστε στο μοναστήρι στις 15 Αυγούστου, ή στις 8 Σεπτεμβρίου μπορείτε να συμμετάσχετε στις εκδηλώσεις για την εορτή της Παναγίας, μαζί με χιλιάδες πιστούς που συγκεντρώνονται εδώ από όλη την Κύπρο.

Μπορείτε να πορευθείτε στη μαγευτική τοποθεσία Θρονί, 3 χλμ δυτικά της Μονής, τόπο ταφής του πρώτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' και να απολαύσετε από εδώ την πανοραμική θέα.

Επόμενος σταθμός της Διαδρομής EDEN 2 ο Δασικός Σταθμός Σταυρός της Ψώκας, (27 χλμ από τη Μονή Κύκκου), σε υψόμετρο 860 μέτρα στην καρδιά του Δάσους Πάφου. Στο Δασικό Σταθμό υπάρχει εκδρομικός χώρος για πικνίκ, καφεστιατόριο, ξενώνας και περιφραγμένος χώρος όπου μπορείτε να δείτε αγρινά. Μπορείτε να διανυκτερεύσετε στο μικρό ξενώνα, αφού όμως εξασφαλίσετε προηγούμενη κράτηση. Για πληροφορίες, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Δασικό Σταθμό του Σταυρού της Ψώκας, τηλ. 26991860/26991858, ή με τα Κεντρικά Γραφεία του Τμήματος Δασών στη Λευκωσία, τηλ. 22805529.

Στην περιοχή Σταυρός της Ψώκας συστήνονται δύο κυκλικά μονοπάτια της φύσης: άνετο μονοπάτι Μούττη του Σταυρού (μήκους 2,5 χλμ) και δυσκολότερο μονοπάτι Χορτερή (μήκους 5 χλμ).

Από το Σταυρό της Ψώκας, αν διαθέτετε το χρόνο, συστήνεται ανάβαση στο όρος Τρίπυλος (1,452 μέτρα). Η διαδρομή είναι εξαιρετικής ομορφιάς, ανάμεσα από κέδρους και πεύκα. Στην κορυφή του Τρίπυλου υπάρχει Δασικό Πυροφυλάκιο, το οποίο προσφέρεται για απόλαυση της πανοραμικής θέας. Εμπνευστείτε από τη μαγεία της φύσης και βγάλτε φωτογραφίες που θα κρατήσουν ζωντανές τις αναμνήσεις σας!

Από το Σταυρό της Ψώκας η Διαδρομή EDEN καταλήγει βόρεια (37 χλμ) στο χωριό Κάτω Πύργος, όπου μπορείτε να διανυκτερεύσετε. Εναλλακτικά, μπορείτε να πορευθείτε (34 χλμ) μέσω της διαδρομής διασχίζοντας το χωριό Λυσός, για σταθμό και διανυκτέρευση στη Πόλις.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Προορισμός EDEN
Διαδρομή EDEN 2
Διαδρομή EDEN 3
Παραλία
Κάστρο
Κατασκ. χώρος
Αρχ. χώρος/Μουσείο
Αλιευτικό καταφύγιο
Εκδρομικός χώρος
Γήπεδο γκόλφ
Πολ. Κληρον. UNESCO
Εκκλησία/Μοναστήρι
Ποτάμι
Μονοπάτι
ΚΑΤΩ ΠΥΡΓΟΣ
Πομός
ΤΙΛΛΙΡΙΑ
Αγία Μαρίνα
Λουτρά της Αφροδίτης
Λακκί
ΠΟΛΙΣ
ΑΚΑΜΑΣ
Στενή Περιστερώνα
ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΨΩΚΑΣ
ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΚΕΔΡΩΝ
Λάρα
ΒΟΥΝΙ ΠΑΝΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
Παναγία Χρυσορρογιάτισσα
Παναγία Ελεούσα
Πέγεια

Διαδρομή EDEN 3

Η Αύρα της Γαλήνιας Θάλασσας.

Κάτω Πύργος – Πόλις – Λακκί (Λατσί) – Λουτρά της Αφροδίτης.

Ξεκινήστε την Διαδρομή EDEN 3 από το χωριό Κάτω Πύργος, ή αλλιώς Πύργος Τιλλιρίας. Πρόκειται για ένα παραθαλάσσιο ήρεμο χωριό, στη βόρεια ακτογραμμή της Κύπρου, στη δυτική άκρη του κόλπου Μόρφου. Διαθέτει μνημεία, εκκλησίες και αρχαιολογικά ευρήματα της μεσαιωνικής και ελληνιστικής περιόδου. Έχει βραβευτεί με τον τίτλο «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στον Βιώσιμο Τουρισμό με βάση το Υδάτινο Στοιχείο 2010» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Ο επισκέπτης μπορεί να ξεκινήσει την περιήγησή του από τον κεντρικό δρόμο του χωριού, θαυμάζοντας τον υπεραιωνόβιο Δρυ, ο οποίος φυτεύτηκε το 1898. Κοντά βρίσκονται δύο εκκλησίες, της Αγίας Ειρήνης και Κωνσταντίνου και Ελένης. Προχωρώντας προς τα γραφεία της Κοινότητας και τα προαύλια του Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου-Λυκείου, δεσπόζουν τα Μνημεία Ηρώων, αφιερωμένα στους γενναίους άνδρες της Τιλλιρίας που έδωσαν τη ζωή τους για την ελευθερία του νησιού.

Μια βόλτα με τα πόδια ή το ποδήλατο στα δρομάκια του χωριού θα σας γεμίσει με όμορφες εικόνες και ωραίες μυρωδιές από τις ροδακινιές, πορτοκαλιές, λεμονιές και άλλα οπωροφόρα δέντρα που βρίσκονται διάσπαρτα σε όλη την κοινότητα. Ένα από τα καλύτερα πανοραμικά σημεία για φωτογράφηση της περιοχής προσφέρεται από τα ερείπια του Μεσαιωνικού Πύργου (Παρατηρητήριο).

Περπατήστε στη μικρή μαρίνα του χωριού και απολαύστε το μοναδικό ηλιοβασίλεμα. Αν είστε τυχεροί ίσως υπάρχει κάποια εκδήλωση στο αμφιθέατρο, κάτω από το φως των αστεριών.

Ανηφορίζοντας προς το βουνό, μπορείτε να επισκεφτείτε το ξωκλήσι της Παναγίας της Γαλόκτιστης, το οποίο χτίστηκε με γάλα. Οι τοιχογραφίες στο εσωτερικό του ναού χρονολογούνται από τον 12ο και 14ο αιώνα. Βορειοδυτικά βρίσκεται το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία, χτισμένο στα ερείπια παλαιότερου μεσαιωνικού ναού.

Τρία μικρά ποτάμια διασχίζουν τον Κάτω Πύργο και καταλήγουν στη θάλασσα, ο Φλέβας, το Ποταμούδι και ο Κατούρης. Ο φράκτης που υπάρχει ανάμεσα στα βουνά, είναι ιδανικό μέρος για πεζοπορία και για λήψη φωτογραφιών.

Οι μεγάλες, ερημικές παραλίες του Κάτω Πύργου αποτελούν ιδανικό προορισμό για κολύμπι και θαλάσσια σπορ, με τα νερά τους να είναι από τα πιο καθαρά του νησιού. Οι πιο γνωστές παραλίες είναι το Ωμέγα, οι Αποθήκες και το Κρυονέρι. Μετά το μπάνιο απολαύστε ψαρομεζέδες και άλλα παραδοσιακά εδέσματα στα ταβερνάκια που υπάρχουν δίπλα στην παραλία. Το καλοκαίρι απολαύστε ζουμερά σύκα και παπουτσόσυκα της περιοχής.

Η Διαδρομή EDEN 3 συνεχίζει δυτικά, στην πορεία Μοσφίλι, Αλεύγα, Παχύαμμος, Πομός, με κατεύθυνση και σταθμό το θέρετρο Πόλις (46 χλμ). Πρόκειται για θαυμάσια διαδρομή, με τη θάλασσα στα δεξιά και το βουνό στα αριστερά. Μπορείτε να σταματήσετε σε οποιοδήποτε σημείο για ένα δροσερό μπάνιο. Αξίζει επίσης τον κόπο να προγραμματίσετε την πορεία σας, ώστε να απολαύσετε στη διαδρομή αυτή ένα ηλιοβασίλεμα. Στο χωριό Πομός μπορείτε να κάνετε μια στάση για μια επίσκεψη στο τοπικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας.

Το παραλιακό θέρετρο Πόλις, επόμενος σταθμός, βρίσκεται στον κόλπο Χρυσοχούς και είναι επίσης γνωστό ως Πόλη Χρυσοχούς. Έχει βραβευθεί με τον τίτλο «Ευρωπαϊκός Τουριστικός Προορισμός Αριστείας στον Προσβάσιμο Τουρισμό 2013» στο πλαίσιο του προγράμματος EDEN – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας.

Η ευρύτερη περιοχή αποτελεί ιδανικό προορισμό για όλους όσους επιζητούν να συνδυάσουν τη ξεκούραση, την ηρεμία και τη χαλάρωση με κολύμπι σε καθαρές παραλίες και καλό φαγητό. Μπορείτε να διανυκτερεύστε σε ένα από τα καταλύματα διαμονής της περιοχής για ολιγοήμερες ή πολυήμερες ξέγνοιαστες διακοπές, μακριά από θορύβους και τα πολυσύχναστα τουριστικά θέρετρα.

Η Πόλις είναι κτισμένη στη θέση όπου κατά την αρχαιότητα βρισκόταν το Μάριον, μια από τις πόλεις-βασίλεια της Κύπρου. Την Ελληνιστική-Ρωμαϊκή περίοδο το Μάριον μετονομάστηκε σε Αρσινόη.

Πράγματα που μπορείς να κάνεις:

Ξεκινήστε την διαδρομή σας από την παραδοσιακή πλατεία, όπου είναι συγκεντρωμένα πολλά εμπορικά μαγαζιά με είδη λαϊκής τέχνης. Περπατείστε στα στενά πλακόστρωτα δρομάκια και θαυμάστε την λαϊκή αρχιτεκτονική των κτηρίων. Πολλά κτήρια έχουν αναπαλαιωθεί. διατηρώντας την τοπική αρχιτεκτονική τους με τα ξύλινα μπαλκόνια.

Καθίστε και παραγγείλετε κυπριακό καφέ σε ένα από τα παραδοσιακά καφενεία, ή μια καφετέρια της πλατείας, ή επισκεφθείτε ένα εστιατόριο ή ταβέρνα και απολαύστε ψαρικά και άλλα τοπικά εδέσματα.

Κοντά στην πλατεία βρίσκεται η εκκλησία και το Πάρκο του Αγίου Ανδρόνικου με δείγματα τοιχογραφιών από τον 16ο αιώνα και λίγο πιο κάτω η εκκλησία της Αγίας Κυριακής, που χρονολογείται από τον 18ο αιώνα.

Συστήνεται μια επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Μάριου – Αρσινόης. Εκεί εκτίθενται ευρήματα από την αρχαία πόλη-βασίλειο Μάριον, χρονολογίας πάνω από 3,000 χρόνια, μέχρι και τη μεσαιωνική περίοδο. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν το Βυζαντινό Μουσείο Αρσινόης στο κοντινό χωριό Περιστερώνα (9 χλμ) και το Μουσείο Αγροτικής Ζωής στο κοντινό χωριό Στενή (5 χλμ).

Αν θέλετε να απολαύσετε τα καταγάλανα δροσερά νερά της θάλασσας και να απολαύσετε φρέσκο ψάρι, συνεχίστε τη διαδρομή σας στο γραφικό λιμανάκι Λακκί (Λατσί), σε απόσταση 4,4 χλμ. Εδώ, οι παλιές αποθήκες χαρουπιών έχουν μετατραπεί σε γραφικά ταβερνάκια, όπου οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν ψαρομεζέδες και άλλα εδέσματα, κυριολεκτικά δίπλα από το κύμα.
Οι λάτρεις του κάμπινγκ μπορούν να κατασκηνώσουν στον οργανωμένο παραθαλάσσιο κατασκηνωτικό χώρο από την Πόλις προς το Λακκί (Λατσί), ο οποίος είναι περικυκλωμένος από ευκαλύπτους, δίπλα στη θάλασσα.

Η παραλία του κατασκηνωτικού χώρου έχει βραβευθεί με την Ευρωπαϊκή Βράβευση «Γαλάζια Σημαία».

Από το λιμανάκι στο Λακκί (Λατσί) ξεκινούν σκάφη που προσφέρουν μονοήμερες οργανωμένες μίνι κρουαζιέρες σε μη προσβάσιμες από τη ξηρά παραλίες της χερσονήσου Ακάμας, περιοχές απαράμιλλης ομορφιάς για κολύμπι και παρατήρηση του βυθού, σε κρυστάλλινα και πεντακάθαρα νερά.

Η Δημοτική Παραλία στο Λακκί (Λατσί) διαθέτει εγκατεστημένο καινοτόμο σύστημα πρόσβασης ΑμεΑ στη θάλασσα και είναι βραβευμένη με την Ευρωπαϊκή Βράβευση «Γαλάζια Σημαία».

Κοντά στο Λακκί (Λατσί) συστήνεται μια επίσκεψη στην τοποθεσία Λουτρά της Αφροδίτης, μια περιοχή απαράμιλλης φυσικής ομορφιάς, όπου σύμφωνα με την παράδοση η μυθική θεά Αφροδίτη έκανε το λουτρό της στο φυσικό σπήλαιο που υπάρχει εκεί.
Η Αφροδίτη συνάντησε εκεί τον εραστή της Άδωνη, όταν αυτός σταμάτησε να πιει νερό καθώς κυνηγούσε. Τη στιγμή που ήπιε το νερό, ο Άδωνης ερωτεύθηκε τη Θεά του Έρωτα.

Στην περιοχή συστήνονται τρία κυκλικά μονοπάτια της φύσης, Αφροδίτη, Άδωνις και Σμυγιές, μήκους 7,5 χλμ. το καθένα, πλούσια σε φυσική ομορφιά και πανοραμική θέα. Στην τοποθεσία Σμυγιές υπάρχει οργανωμένος χώρος για πικνίκ.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) διαθέτει δωρεάν έντυπο για τα μονοπάτια της φύσης το οποίο διατίθεται και ηλεκτρονικά στο www.visitcyprus.com.

PORK SCOUSER
QUEEN ANTHI
FOR HIRE
CROWN JOOLS

FOR HIRE
MONTEREY

Χερσόνησος Ακάμας

Αν διαθέτετε το χρόνο συστήνεται μια επίσκεψη στη χερσόνησο Ακάμας. Πλούσια σε χλωρίδα, πανίδα αλλά και σε γεωλογικούς σχηματισμούς η χερσόνησος θεωρείται περιοχή μοναδικής φυσικής ομορφιάς, με πληθώρα ενδημικών φυτών και οικοσυστημάτων.

Η χερσόνησος Ακάμας καλύπτει έκταση περίπου 230 τ. χλμ. Πρόκειται για μη κατοικημένη περιοχή, με ιδιαίτερη φυσική ομορφιά, ανεπηρέαστη από την ανάπτυξη. Σημαντικό χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελούν οι ερημικές παραλίες της, όπου χελώνες Καρέττα Καρέττα (Caretta Caretta) και Πράσινη χελώνα (Chelonia mydas) επισκέπτονται για αναπαραγωγή. Οι παραλίες στη Λάρα και Τοξεύτρα, όπου οι χελώνες γεννούν τα αυγά τους, αποτελούν προστατευόμενες περιοχές.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η χερσόνησος Ακάμας είναι ερημική περιοχή, χωρίς ασφαλτοστρωμένους δρόμους. Η οδήγηση πραγματοποιείται σε στενούς χωμάτινους δρόμους. Οι δυνητικοί επισκέπτες συστήνεται όπως αποφεύγουν την οδήγηση ή διακίνηση τους κατά τις νυκτερινές ώρες και επιλέξουν τη χρήση αυτοκινήτου με κίνηση στους 4 τροχούς (4X4), ιδιαίτερα τη χειμερινή περίοδο όπου λόγω καιρικών συνθηκών η χερσόνησος μπορεί να καταστεί δύσβατη.

Γραφεία Τουριστικών Πληροφοριών στην Κύπρο

Λευκωσία Λαική Γειτονιά:
22 67 42 64

Λεμεσός:
25 36 27 56

Γερμασόγεια Λεμεσός:
25 32 32 11

Λιμάνι Λεμεσού:
25 57 18 68

Πλάτρες:
25 42 13 16

Λάρνακα:
24 65 43 22

Διεθνές Αεροδρόμιο
Λάρνακας: 24 00 83 68

Πάφος:
26 93 28 41

Κάτω Πάφος:
26 93 05 21

Διεθνές Αεροδρόμιο Πάφου:
26 00 73 68

Πόλις:
26 32 24 68

Αγία Νάπα:
23 72 17 96

Παραλίμνι/Πρωταράς:
23 83 28 65

Γραφεία ΚΟΤ
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Κύπρος

Λεωφ. Λεμεσού 19, 2112 Αγλαντζιά
Τηλ.: +357 22691100,
Φαξ: +357 22331644
E-mail: cytour@visitcyprus.com

Για περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες, παρακαλούμε επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού www.visitcyprus.com

Αριθμός επειγόντων περιστατικών: 112

Δασικές Πυρκαγιές: 1407

Παραγωγή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
Κείμενα: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
Φωτογραφίες: Ναθαναήλ Ανδρέου, Σωκράτης Μιχαηλίδης, Γιαννάκης Παπαναστασίου, Markus Bassler, Ανδρούλλα Γεωργιάδου, Μαρία Κακόψητου, Αλέκα Ευθυβούλου, Μαρία Ανδρέου, Νίκος Λουκά
Σχεδιασμός: Αλέξης Σαββίδης
Εκτύπωση: Τυπογραφεία Κασουλίδης
Ελληνικά: 12/2014

Το έντυπο έχει ετοιμαστεί στα πλαίσια του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “71/G/ENT/CIP/13/B/NO3S10, European Destinations of Excellence - Promotion of EDEN Destinations and awareness raising, Grant Programme 2013

www.visitcyprus.com I www.cyprus-eden.com

5220215